

Fra Maharaj til Mahan Tantric:

Konstruktionen af Yogi Bhajans Kundalini Yoga

Af: Philip Deslippe, Oversættelse: Parmone V. A. Luccicaileo

Oprindeligt offentliggjort i: Sikh Formations (bind 08: udgave 03, december 2012, sider 369-387) som en del af en specialudgave med titlen The 3HO Sikh Community.

Tilgængelig på: <http://dx.doi.org/10.1080/17448727.2012.745303>

Kontakt: Philip Deslippe, Department of Religious Studies, University of California Santa Barbara, 4001 HSSB, Santa Barbara, CA 93106-9670. E-mail: pdeslippe@ucsb.edu

Sammendrag:

Denne artikel vil beskrive påvirkningerne og konstruktionen af Kundalini Yoga som introduceret, undervist og udbredt i Vesten af Yogi Bhajan (1929-2004) ved at gå i dybden i den mistede historie af praksissens tidligste år, gennem tidligere ikke offentlige kilder, såsom dokumentation i tidlige tekster og interviews med tidligere studerende og medarbejdere. I modsætning til den officielle historie om Kundalini Yoga, der hævder at det en ældgammel og en hemmelig tradition forud for Yogi Bhajans åbne lære om det, argumenterer denne artikel, at det var en bricolage skabt af Yogi Bhajan selv og stammer fra to hovedfigurer: en Hatha-yoga lærer ved navn Swami Dharendra Brahmachari (1924-1994) og sikh sant Maharaj Virsa Singh (1934-2007). Det er formålet med denne artikel at give klare beviser for, hvad Yogi Bhajans Kundalini Yoga er, og hvad den består af, at fremlægge den historiske og kulturelle kontekst, hvori den blev udviklet og præsenteret af Yogi Bhajan, og i sidste ende tilbyde mulige konklusioner, som kunne trækkes ud af denne reviderede forståelse.¹

Nøgleord: Kundalini Yoga, Yogi Bhajan, 3HO, Sikhism, New Religious Movements.

---

¹ Tilhængere af Yogi Bhajan vil ofte omtale ham med titlen "Siri Singh Sahib" som et spørgsmål om respekt for en titel, som han hævder, at han modtog i begyndelsen af 1971 ved Det Gyldne Tempel, der gjorde ham til sikh-autoriteten på den vestlige halvkugle. Kritikere af Yogi Bhajan vil ofte henvise til ham ved hans fødenavn, Harbhajan Singh Puri, som en måde at bevidst at fjerne ham for de titler, de betragter som svingagtige. Han omtales som "Yogi Bhajan" i denne artikel for primært at afspejle den måde, han var mest populært kendt for, og for at også adskille sig fra begge synspunkter. Figuren af Virsa Singh blev omtalt som Maharaj i hans tidligere år og Baba Virsa Singh i hans senere år. Mens både "Maharaj" og "Baba" er respekfulde titler, vil han i denne artikel blive omtalt som Maharaj Virsa Singh, i tråd med henvisninger til ham både inden for 3HO og hos Gobind Sadan i den periode, der blev fokuseret på. Udtrykket "Kundalini Yoga" anvendes for at betegne den specifikke praksis, som Yogi Bhajan underviste i og for at holde referencer adskilt fra andre praksis, der blev omtalt som kundalini yoga. Endelig vil udtrykket "3HO" blive brugt som et paraplybegreb til at omfatte de forskellige organisationer, der er oprettet af Yogi Bhajan og hans tilhængere, da dette var den første organisation, og det sammen med variationen "3HO Family" er blevet brugt i en lignende måde inden for intern litteratur.

Introduktion - Abstrakt :

Den 6. oktober 2004 døde manden født som Harbhajan Singh Puri, populært kendt som Yogi Bhajan, af komplikationer af hjertesvigt i hans hjem i Espanola, New Mexico. Nekrologen, i New York Times et par dage senere, kaldte ham "Boss of Worlds Spiritual and Capitalist", en passende titel for en, der i løbet af tre og et halvt årti har opbygget mange store virksomheder, med politikere og dignitarer som nære venner og blev afholdt som åndelig leder. På trods af sin størrelse eller mange facetter, blev Yogi Bhajans arv og imperium bygget på udøvelsen af Kundalini Yoga. Uanset hvor hans studerende befandt sig, som primært var sikher, ansatte i virksomhederne, healere, yogalærere, yoga-praktikere eller en kombination deraf, blev praktisk talt hver enkelt person introduceret til Yogi Bhajan og hans sunde, glade, hellige organisation (3HO) gennem praksis med Kundalini Yoga.

Tidligere ikke offentlige og noget som blev præsenteret som adskilt fra andre former for hatha yoga, der blev undervist i, var Yogi Bhajan's Kundalini Yoga en energisk og intens kombination af holdninger eller asana, rytmisk bevægelse, sang, meditation og intense åndedrætsøvelser eller pranayama. Inden for rammerne af en gammel, hellig og [369] tidligere hemmelig yoga tradition, der havde unikke bånd til sikhismen og dens ti menneskelige guruer, så tilbød Kundalini Yoga sine udøvere magtfulde oplevelser og en livsstil, der går langt ud over yoga og meditation til at omfatte alt fra kost og søvn til påklædning og forhold.²³

Hvis det er vanskeligt at forestille sig Yogi Bhajans arv uden Kundalini Yoga, er det lige så let at se, hvor mange af dets praktikere centrerede deres liv omkring det. Et par måneder efter, at aviser kørte deres nekrologer om Yogi Bhajan, var der i Aquarian Times, det officielle magasin for 3HO, en nekrolog i form af en hyldest udgave for at ære deres åndelige guide. Imellem de personlige erindringer, historier fra 3 HOs tidlige år og snesevis

---

² Kundalini Yoga er blevet beskrevet som "ældgammel" af 3HO i de sidste adskillige årtier, blev der gennem 1970'erne en omtrentlig dato for dens fødsel angivet af 3HO til 26.000 B.C. Se "Yoga: Originer og udvikling af yoga og videnskaben om Kundalini Yoga som undervist af Yogi Bhajan" af Rama Kirn Singh og Gurucharan Singh Khalsa i Kundalini Quarterly, sommeren 1976, 2-8, og en omtale af Yogi Bhajan i november 28, 1970-udgaven af Arizona-republikken.

³ Nogle af de mange tilfælde, hvor Yogi Bhajan hævdede, at den historiske sikh Gurus praktiserede den samme Kundalini Yoga, som han underviste, inkluderer klasser 10. juni 1971 og 12. januar 1976 og udaterede Kundalini Yoga-øvelser som "Indra Nittra Meditation" og " Ong In Virasan (For negativitet)." I sommeren 1976 blev der skrevet en artikel i Kundalini Quarterly af Gurucharan Singh Khalsa og Rama Kirn Singh, der hævdede, at ikke bare sikh Guruer praktiserede Kundalini Yoga, men at meget yogisk praksis foregik for dem og "gav anledning til en gruppe udøvere kendt som sikher."

af gamle fotografier, var der en artikel skrevet af Shanti Kaur Khalsa, en af Yogi Bhajans seniorstuderende, med titlen "My Teacher's Teacher" (Khalsa 2005). Shanti Kaur fortæller om Yogi Bhajans træning i Kundalini Yoga fra sin lærer Sant Hazara Singh, der udarbejdede en glat fortælling fra fragmenter af Yogi Bhajans forelæsninger, der var blevet genfortalt og videregivet af hans studerende i årtier. Da han var en ung dreng, blev den privilegerede og åndrige Yogi Bhajan sendt ud for at studere under sin lærer, en sikh-sant og mystiker, der kunne husket den 1430 sider lange Siri Guru Granth Sahib udenad og der var en mester i kampsporten i Gatka, White Tantra Yoga og Kundalini Yoga. Sant Hazara Singh var streng, disciplinær og brutalt krævende og han satte ofte sin unge studerende gennem utallige forsøg og hård yogatræning, der formede hans karakter. I en alder af seksten, og lige inden Partitionen rev Indien fra hinanden, erklærede Sant Hazara Singh, Yogi Bhajan til mester i Kundalini Yoga, han afsluttede sin egen rolle som lærer og fortalte ham, at de to aldrig skulle se hinanden igen.

Den studerende hos Yogi Bhajan, Sant Hazara Singhs historie er mere end et spørgsmål om simpel slægtsforskning eller afstamning. Yogi Bhajan lærte fra sig, at Kundalini Yoga dannede forbindelsen, der strækker sig tilbage til antikken fra studerende til lærer, "Den gyldne kæde". Hver gang Kundalini Yoga praktiseres, hvad enten det er privat eller i en offentlig klasse, er mantraet "Ong Namo Guru Dev Namo" tre gange til at "tune in" på denne gyldne kæde og blive ledet og beskyttet af den (Khalsa 1996, 14). Sant Hazara Singh er den eneste håndgribelige person, som man kan forbinde sig til, da det kun er ham der går foran Yogi Bhajans Kundalini Yoga. Ideen om Den Gyldne Kæde hjælper også med at styrke den accepterede tro i 3HO om, at Kundalini Yoga var en gammel praksis, der var holdt hemmelig i århundreder, indtil Yogi Bhajan lærte det åbent i Vesten. Hemmeligholdelsen forklarer, hvorfor intet, angående Yogi Bhajan, synes at nævne de specifikke detaljer i Kundalini Yogas praksis i samme kontekst, mens Den gyldne kæde af mestre og deres studerende forklarer, hvordan en sådan praksis kunne videregives og forblive intakt indtil slutningen af 1960'erne.

Men når den gyldne kæde af Kundalini Yoga undersøges snarere end bare godtages, falder den fra hinanden. Inden for de første to år af 3HO er en skjult og kraftigt revideret historie, der står i skarp kontrast til den accepterede forståelse af, hvad Yogi Bhajans Kundalini Yoga er, og hvor den stammer fra. En tre-måneders tur Yogi Bhajan tog til Indien med 84 af hans elever i december 1970, kan ses som den dramatiske, afgrænsende pivot, der

sluttede den indledende forståelse af Yogi Bhajan s Kundalini Yoga og som affødt sin nuværende, populært forstået mytologi. I stedet for en enkelt uændret afstamning, ligger der en udvikling af glemte og forladte lærere, figurer, der er opfundet og introduceret, og en fortælling proces og mytologisering født ud fra kulturel kontekst, af tidsmæssige begivenheder og pragmatisk nødvendighed. [370]

Den hellige og swamien

Da Yogi Bhajan begyndte at undervise i sin Kundalini Yoga i Los Angeles, nævnte han ikke Sant Hazara Singh som sin lærer og guide, men han nævnte en sikh-sant ved navn Virsa Singh. Født i det nuværende Pakistan omkring otte år efter Yogi Bhajan, flyttede Virsa Singh med sin familie til den indisk-kontrollerede del af Punjab under Partitionen i 1947. Kort efter at være flyttet og da han var omkring ti år gammel blev den unge Virsa Singh stille og introspektivt, han løsriver sig fra det verdslige liv og mediterer i tolv timer om dagen. Derefter havde han en vision af Baba Siri Chand, sønnen til Guru Nanak, der viste sig for ham i fysisk form. Baba Siri Chand instruerede den unge Virsa Singh til at gentage Naam af Ek Onkar Sat Nam Siri Wahe Guru, og senere dukkede Guru Nanak og Guru Gobind Singh også op til Virsa Singh (Fisher 1992, kap. 20) Virsa Singh rejste rundt og lavede mirakler og helbredelser. Da berømmelsen af hans åndelige magt spredte sig, blev han omtalt som "Maharaj." I slutningen af 1960'erne boede Maharaj Virsa Singh i New Delhi på 9 Teen Murti Street, et hus, der blev givet til hans studerende og parlamentsmedlem, Nirlep Kaur, og i 1968 blev en gård og et åndeligt centrum, kendt som Gobind Sadan, konstrueret i udkanten af byen, inspireret af modellerne fra Guru Nanak og Guru Gobind Singh og med Siri Guru Granth Sahib i centrum.

Yogi Bhajan boede i New Delhi på dette tidspunkt, men det var hans kone, født Inderjit Kaur Uppal og populært kendt i dag som BibiJi, der havde den oprindelige hengivenhed til Maharaj Virsa Singh. En studerende hos Maharaj Virsa Singh fortalte af Maharaj selv, hvordan BibiJi bar mursten og affald på hovedet for at hjælpe byggeriet i Gobind Sadan, og før der var færdig lavede bygninger, så sov de på jorden efter de havde arbejdet der.⁴ Det var BibiJi, der bad Yogi Bhajan om at gå til Maharaj Virsa Singh og modtage darshan fra ham (Khalsa 1970b, 2). Med tiden ville Yogi Bhajan selv bringe andre

---

⁴ Interview med Bhai Himat Singh, telefonisk , 16 Juni 2011. Bhai Himat Singh var udøver af Kundalini Yoga og en direkte studerende af Yogi Bhajan i cirka to årtier, han begyndt i 1983. Efter Yogi Bhajans død gik Bhai Himat til Gobind Sadan, hvor han tilbragte tid sammen med Maharaj Virsa Singh og fik navnet af ham.

til Maharaj Virsa Singh, herunder major Sahib, manden, der gav Gobind Sadan sit navn (Singh 2010). I sine første år i USA gentog Yogi Bhajan ofte en historie om, hvordan han besøgte Maharaj Virsa Singh, efter at han var færdig med sit dags arbejde som tolder i Delhis Palam lufthavn. Imens han stadig havde sin uniform på, rengjorde Yogi Bhajan pligttopfyldende toiletterne ved Gobind Sadan, indtil Maharaj Virsa Singh en dag blev følelsesmæssigt berørt af sin elevs hengivenhed og derefter fysisk rørt Yogi Bhajan ved hans tredje øje mellem hans øjenbryn, hvilket inducerede en ekstatiske og oplysende tilstand af "kosmisk bevidsthed." Denne historie blev skrevet op, udskrevet og givet som et af de få stykker 3HO litteratur der var til rådighed for studerende og gæster i de tidlige dage i Los Angeles.⁵⁶

Mens der ikke er nogen sekundær bekræftelse af Yogi Bhajans historie om at være blevet rørt ved panden og blev oplyst, sagde Maharaj Virsa Singh selv, at han gav Yogi Bhajan mantret Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wahe Guru i 1968, noget som Yogi Bhajan selv fortæller i et af de tidlige foredrag, han holdt i Los Angeles og det blev ofte gentaget inden for 3HO (Yogi Bhajan 1969; Anonym 1970a). Ifølge tilhængere af Maharaj Virsa Singh, kan Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wahe Guru spores tilbage til Guru Gobind Singh og en Janamsakhi fra Bhai Ram Koer, en sikh fra Retten i den tiende Guru (Singh 2008, 115).

Maharaj Virsa Singh gav ofte Naam åbent og offentligt, ofte til store skarer af mennesker, men til tider gav han det direkte til enkeltpersoner. Udad er processen med at give Naam enkel: Mesteren reciterer mantraet [371] Ek Ong Kar-Sat Nam- Siri Wahe Guru, til eleven i tre dele, eleven gentager hvert afsnit tilbage til Mesteren efter tur, og hele mantra gentages frem og tilbage på denne måde i tre runder. Indadtil beskrives det at få Naam som en meget dybere og kraftfuld mystisk oplevelse. En tidligere studerende hos Yogi Bhajan, der fortsatte med at studere med Maharaj Virsa Singh efter Yogi Bhajans død, Bhai Himat Singh, beskrev oplevelsen med at modtage Naam fra Maharaj Virsa Singh som noget, der omfatter velsignelse og en transmission af åndelig kraft. Lige før Bhai Himat Singh fik Naam, sagde

---

⁵ Interview med Ron Brent, telefonisk, 6 Januar 2011. Brent var en af de tidlige studerende hos Yogi Bhajan i Los Angeles. I slutningen af 1970 rejste han for at blive studerende af Swami Muktananda og rejste til Indien for at tilbringe tid sammen med ham. Tilfældigt blev han hos Gobind Sadan, da Yogi Bhajan og hans studerende ankom i slutningen af 1970. Han så ikke kun gruppen i Gobind Sadan, men i løbet af den tid var en af fem personer i et lille møde mellem Yogi Bhajan og Maharaj Virsa Singh, og ved Maharaj Virsa Singh's insistensen havde Punjabi-samtalen oversat til engelsk til hans forståelse.

⁶ Interview med Antion Vic Briggs, telefonisk, 5 July 2011. Og så kendt som Vikram Singh Khalsa, Briggs var med i 3HO i cirka to årtier begyndte i januar 1970 og var en Mukhia Singh Sahib (eller seniorminister) i gruppen.

Maharaj Virsa Singh til ham: ”Jeg vil give dig den samme Naam, som jeg gav din lærer, før han rejste til Amerika!” (BH Singh 2009). Det var mantraet fra denne Naam af Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wahe Guru der var i centrum for udøvelsen af Yogi Bhajans Kundalini Yogi i løbet af de første to år, og som konstant blev genoptrykte plakater af dette mantra ville hævde, at det at chante det i to og et en halv time om dagen i fyrre dage i træk ville befri udøveren.

Yogi Bhajan hævdede også, at han blev sendt til Vesten af Virsa Singh, og at han kort før afrejsen fik han sin mesters sandaler under en ceremoni. I sine tidligste dage i USA, som en måde at vise dyb respekt på, placerede Yogi Bhajan disse sandaler på hans alter, og et fotografi af disse sandaler var inkluderet i en brochure, der blev trykt for at fremme en fejring af Maharaj Virsa Singhs fødselsdag.⁷ Warren Stagg, Yogi Bhajans anden vært i Los Angeles efter doktor Amarjit Singh Marwah, husker, at Yogi Bhajan ville placere sandaler på sengen, han fik og selv sov han på gulvet.⁸ Mens der er igen ikke er nogen sekundær bekræftelse af fortællingen om at give sandaler, men det udtryk som Yogi Bhajan gentagne gange brugte til at beskrive Maharaj Virsa Singh var klart: Master (Khalsa 1970a; Yogi Bhajan 1969). (Figur 1) [372]

Ud over udtrykket "Master" findes der et væld af yderligere beviser, der dokumenterer forholdet, som Yogi Bhajan hævdede med Virsa Singh. Et fotografi taget af Lisa Law i 1969 af New Buffalo Commune i Arroyo Hondo, New Mexico, viser klart et billede af Virsa Singh placeret på et alter af en af Yogi Bhajans studerende, over et fotografi af Yogi Bhajan og under en plakat af "Code Mantra" af Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wahe Guru.⁹ 3HO-ashrammet i Tucson, Arizona blev udnævnt til "Maharaj Virsa Singh Ashram" til ære for Yogi Bhajans lærer.¹⁰ En af Yogi Bhajans seniorlærere hævdede at "Baba" Don Conreaux, hjalp 3HOs hurtige ekspansion i de tidligste år med at opfylde "Hookum (hellig orden), som han fik af Yogi Bhajan fra Maharaj Ji, for at uddanne 108 lærere til at åbne 108 Ashrams" (Khalsa

---

⁷ Interview med Antion Vic Briggs, telefonisk, 5 Juli 2011.

⁸ Interview med Warren Stagg, telefonisk, 8 Juni 2011. Midt i 1960erne ejede og drev Stagg H.E.L.P. på Third og Fairfax, en af de første helsekost restauranter i byen, som hurtigt blev et mødested for New Age-mennesker, lærere, der ankom fra Østen, og "alle på en sundhedsrejse." Stagg beskrev sig selv i løbet af denne tid som "guru greeter of Los Angeles."

⁹ Kan findes online "Communal Living": <http://americanhistory.si.edu/lisalaw/6.htm#h05>

¹⁰ Interview med Andrew Ungerleider, telefonisk, 23 Juni 2011. Ungerleider begyndte at praktisere Kundalini Yoga i efteråret 1969 i Arizona og senere i foråret 1970 i Santa Fe, New Mexico. Han var med på turen i 1970-71 til Indien and forlod 3HO i 1970 efter at 3HO ændrede stil til en mere striks disciplin og imod Sikhism.

1970c, 11). Fødselsdagen for Maharaj Virsa Singh blev fejret af Yogi Bhajans studerende i februar 1970 som en ferie med en uges sang døgnet rundt i Naam i to og en halv times skift, der fører op til selve dagen (Khalsa 1970a 2).

Figure 1: Maharaj Virsa Singh står her ved frisk pløjede marker ved Gobind Sadan, udenfor New Delhi, cirka 1971. Gengivet med tilladelse af Gobind Sadan arkiver.

Mens han sang Naam af Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wahe Guru , der var essentiel for eleverne i Yogi Bhajans Kundalini Yoga, kom de fysiske elementer i praksis ikke fra Maharaj Virsa Singh, men snarere fra en hinduisk yogi ved navn Swami Dharendra Brahmachari, fem år ældste af Yogi Bhajan. Da han var meget ung, mødte Dharendra sin guru, Maharishi Kartikeya, i Bihar og begyndte at studere yoga og beslægtede emner under ham (Bhramachari 1973, xiii). Da han var i firserne, var Swami Dharendra Brahmachari lærer og tilknyttet Vishwayatan Yogashram i New Delhi. Ud over at blive anerkendt, talte han, Jawaharlal Nehru og hans datter Indira Gandhi blandt sine studerende. Det var i dette centrum i de tidlige 1960'ere, hvor Yogi Bhajan begyndte at studere med Swam i Dharendra Brahmachari. Den tidligere direktør for ashrammet, fru Vanmala Vachani, beskrev Yogi Bhajan som en

hyppig besøgende i Dhirendras klasser, men ikke som en meget tæt studerende eller tilhænger.¹¹

Mens Swami Dhirendra Bramachari blev betragtet som yoga lærer i hatha yoga, var essensen af hans undervisning Sūkṣma Vyāyāma, beskrevet som "en subtil praksis, der sigter mod at rense nerve, nadi- og kirtelsystemer for at opnå større bevidsthed i kroppen."¹² Det er indenfor Sūkṣma Vyāyāmaand Swami Dhirendras unikke lære, at de definerende fysiske egenskaber ved Yogi Bhajans Kundalini Yoga kan findes.¹³ Den mest betydningsfulde af de mange ligheder mellem de to inkluderer: brugen af den hurtige diaframiske åndedrag gennem næsen, kendt som Bhastrikā Prāṇāyāma (omdøbt til "Åndedrætsværn" af Yogi Bhajan) mens man holder stillinger, den hyppige brug af stillingen Uttānapādāsana, hvor ballerne hviler på gulvet og hovedet og fødderne hæves fra jorden (benævnes af Yogi Bhajan som "Stretch Pose"), holdning af stillinger i længere perioder, som Dhirendra ville lære "at komme ind i en tilstand af trance og meditation," og at holde åndedrættet og anvendelsen af indre kropslåse, kendt som bandhas ved afslutningen af en øvelse eller positur.¹⁴ (Figur 2)

Dhirendras Sūkṣma Vyāyāma var også kilden til flere af de usædvanlige og talrige rytmiske, callistheniske "frem og tilbage" øvelser Yogi Bhajan underviste som Kundalini Yoga, herunder: drejning af hovedet til venstre og højre, ved at dreje hovedet og nakken i cirkler, strække armene lige ud foran kroppen i statiske, rykkende bevægelser, dreje armene i cirkler fremad og bagud, stå og strække armene op og tilbage, mens kroppen strækkes bagud og indånding (omdøbt af Yogi Bhajan til "Miracle Bend"), skiftevis sparkende bagdel med hælene på fødderne for at stimulere kundalini-energien, og knæbøj med armene strakt lige ud foran kroppen (omdøbt af Yogi Bhajan til "Crow Squats").¹⁵ [373]

---

¹¹ Korrespondance med Reinhard Gammenthaler, 21 September 2011. Gammenthaler var studerende hos Swami Dhirendra Brahmachari. Han stillede op til dette interview med Schweizer Yoga-Journal fra 2003 http://asianyogaholidays.com/interview-gammenthaler-DB_en.html.

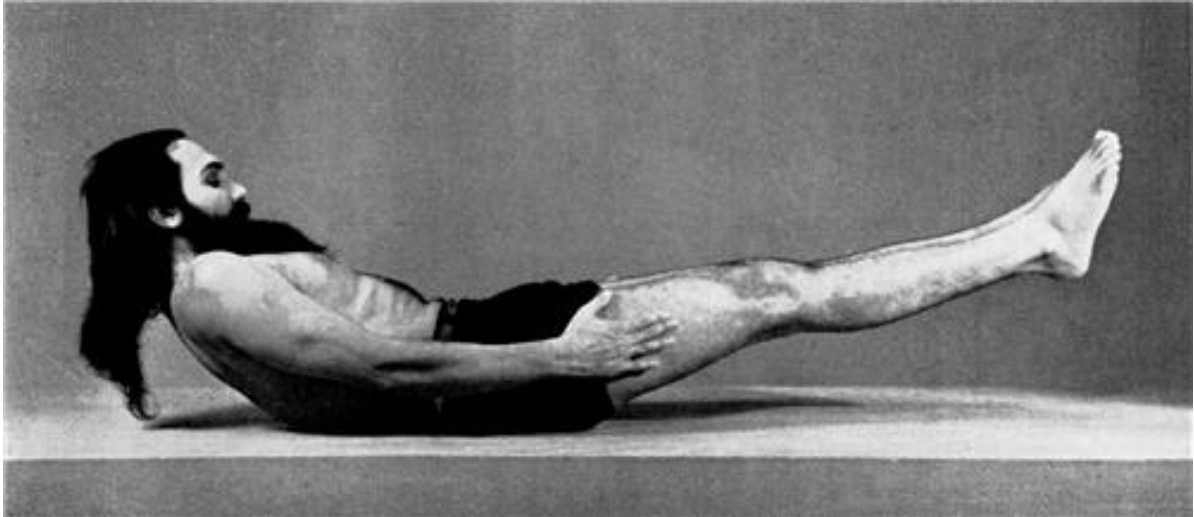
¹² Korrespondance med Reinhard Gammenthaler, 21 September 2011

¹³ Beskrivelse af Swami Dhirendra Brahmachari's yogiske lære er baseret på hans to bøger som er oversat til Engelsk, Sūkṣma Vyāyāma (1973 edition) og Yogāsana Vijñāna (1970 edition) og korrespondance med hans studerende Reinhard Gammenthaler.

¹⁴ Korrespondance med Reinhard Gammenthaler, 23 and 21 September 2011

¹⁵ Der kan findes paralleller i Swami Dhirendra Brahmachari's Sūkṣma Vyāyāma (1973 udgave) som øvelse #9, 10, 13, 16, 22, 41, and 43.

Figure 2: Yogi Bhajan's lære Swami Dharendra Brahmachari der demonstrerer stillingen Uttānpādāsana i midt 1960'erne. Billedet er fra side 59 i 1970 udgaven af Yogāsana Vijñāna: The Science of Yoga.

Indflydelsen af Swami Dharendra Brahmachari blev ikke kun gengivet gennem Yogi Bhajans tid på Vishwayatan Ashram, den blev også taget bogstaveligt og nedskrevet. De to engelsksprogede titler på Swami Dhirendras lære var inkluderet i bibliografien til en bog med fotografier og poesi fra 2003 dedikeret til Yogi Bhajans hatha-yogapraksis og hævdede ekspertise i slutningen af 1960'erne (Khalsa 2003, 204). I 1975 offentliggjorde 3HO-magasinet KRI Journal of Science & Consciousness deres særlige Summer Solstice-udgave, som senere skulle udskrives som en instruktionsmanual med titlen Kundalini Yoga for intermediate Practitioners. Begge tryk omfattede et afsnit skrevet af Gurucharan Singh Khalsa, en studerende af Yogi Bhajan og direktør for Kundalini Research Institute, med titlen "Navel Point", som var en rå og ikke-godkendt omarbejdning af kapitlet "Nabhi Cakra" fra Dhirendras tidligere arbejde Yogic Sūkṣma Vyāyāma. 3HO-publikationerne omfattede en firdelt "naveljustering Kriya", der formodentlig blev tilbudt som en Kundalini Yoga-øvelse, men blev taget direkte og i samme rækkefølge som Dhirendras firetrins-"Selvbehandling af navlen"-øvelser.¹⁶

Når konstruktionen af Kundalini Yoga

Undersøges, sammen med Swami Dharendra Brahmachari og Maharaj Virsa Singhs lære, bliver det slående tydeligt, at Yogi Bhajans Kundalini Yoga i det mindste i de tidligste år ikke

---

¹⁶ #105-108 in Sūkṣma Vyāyāma (1973 edition).

var en særlig praksis, men mere lavede en kombination af yoga mekanik, der blev lært af førstnævnte og sikh-afledte mantraer og sang fra sidstnævnte. Nogle gange vil disse to praksis blive sammenføjet, og Kundalini Yoga studerende ville synge Naam umiddelbart efter et yogasæt. De blev også ofte sammenflettet, og rytmiske yogiske øvelser blev koordineret med mantraer som "Sat Nam" og "Wahe Guru", og sang fra "Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wha Guru" blev udført med dyb vejrtrækning og anvendelse af interne kropslåse kendt som bandhas. Yogi Bhajan erkendte selv denne sammenhæng i et tidligt foredrag og sagde, at der er to måder at finde det guddommelige på. En måde er, at du åbner solar plexus og lader dine solcentralere op.

Den anden metode er [374], at du koncentrerer dig og mediterer og får denne lyd (Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wha Guru) i dig, og den oplader direkte dine solcentre, og i denne metode får du det guddommelige lys til dig. (Yogi Bhajan 1972, 7)

Mens denne *mélange* blev præsenteret som en sømløs form for studerende på hans Kundalini Yoga, kombinerede Yogi Bhajan radikalt to forskellige praksis og foretog væsentlige ændringer til hver enkelt. Maharaj Virsa Singh troede ikke på yoga som en åndelig sti, og hans tilhængere hos Gobind Sadan praktiserede ikke nogen form for fysisk yoga. Yogi Bhajans referencer til Maharaj Virsa Singh som inspiration, under hvilken han lærte "Nam Yoga, Laya Yoga og Mantra Yoga," var retorisk, idet han forsøgte at inkludere Maharaj Virsa Singh i sit system ved hjælp af en meget bred definition af ordet "yoga" Som i sig selv aldrig blev brugt på Gobind Sadan (Khalsa 1970b, 2).¹⁷ Tilsvarende blev Swami Dharendra Brahmacharis undervisning i yoga og Sūkṣma Vyāyāma gjort fast inden for rammerne af Yamas og Niyamas eller adfærdskodekserne, der findes inden for Hatha Yoga Pradipika, særlig komplet seksuel kontinuitet og en streng fortolkning af Mitaharaor-diæt, der ville have forbudt "treenighedsrødderne" eller hvidløg, løg og ingefær, som Yogi Bhajan fremmede for sine studerende. I processen med at kombinere læren fra Maharaj Virsa Singh og Swami Dharendra Brahmachari gjorde Yogi Bhajan også sin Kundalini Yoga mere velmagende og tiltalende for hans unge publikum i USA.

---

¹⁷ Det er almindelig at praktiserer Naam af de studerende hos Yogi Bhajan og Maharaj Virsa Singh, her skelner den mekaniske og tekniske praksis af førstnævnte tydeligt fra den hengivenhed og følelsesmæssige praksis fra sidstnævnte.

Mens Kundalini Yoga brugte elementer fra både Maharaj Virsa Singh og Swami Dharendra Brahmachari blev hver af disse to figurer repræsenteret på karakteristiske måder, der peger mod en bevidst og ubevidst konstruktion af Yogi Bhajan af sig selv som leder og Kundalini Yoga som en særskilt praksis. For Yogi Bhajans oprindelige studerende blev Maharaj Virsa Singh åbent anerkendt som lærer for Yogi Bhajan og en stærk, mytologiseret samlingspunkt for deres praksis. Mange tidlige studerende, der ikke kender hinanden, gentager påstanden om, at de første år af 3HO handlede om "Virsa Singh."¹⁸ I skarp kontrast vidste de samme studerende kun lidt om Swami Dharendra Brahmachari og hørte om ham som en medarbejder til Yogi Bhajan eller lederen af et yogacenter Yogi Bhajan underviste på, hvis overhovedet. For et eksternt publikum var det netop det modsatte. Yogi Bhajans forbindelse til Maharaj Virsa Singh blev aldrig nævnt for pressen eller offentligheden, mens han konstant brugte det professionelle bevis for at være af Swami Dhendras "House of Yoga of Vishwayatan Ashram" og påpegede dets to mest berømte elever, Indira Gandhi og Jawaharlal Nehru.

Årsagerne til at hævde Swami Dharendra Brahmachari offentligt og Maharaj Virsa Singh privat giver mening i tidens kontekst. Førstens respektable og professionelle legitimation ville få Yogi Bhajan til at se mere alvorlig og bemærkelsesværdig ud for avislæsere og offentligheden. For hans unge studerende, hvoraf de fleste blev grundlagt ved bredden af Carlos Castaneda, havde Paramahansa Yoganandas selvbiografi om en Yogi og fortællinger om Zen-mestere, en lærer, der var elev af en stor lærer, en stærkere påstand om åndelig viden og magt end en "forældreløs" eller "selvrealiseret" lærer uden en stamtavle, der pegede på en etableret afstamning eller antik. Yogi Bhajan ville paradoksalt nok være mere markant som studerende af en stor mester end som leder af sin egen ental og samtidskonstrueret praksis. Men afstamning var et tveægget sværd. De fleste spirituelle lærere, der kom til USA fra øst i slutningen af 1960'erne, havde modtaget deres position efter deres egen læreres bortgang, og mundtligt set risikerer de ikke noget af det, de byggede i [375] Vesten ved at prise deres mester. Som attesteret af eleverne til Baba Ram Das, der rejste til Indien for at finde sin lærer Neem Karoli Baba, eller læserne af Carlos Castanedas værker, der turde ud i den mexicanske ørken for at finde hans påståede og undvigende Yaqui-guide Don Juan, en levende lærer i en lærer, der endda var fjerntilgængelig, kunne vise sig at

---

¹⁸ Interview med Antion Vic Briggs, telefonisk, 5 Juli 2011. Interview med Ron Brent, telefonisk, 6 January 2011.

være en legitim rival. Yogi Bhajan var i den akavede position at ikke have en, men to af sine lærere i live, godt og tilgængelig for sine egne studerende.

Derudover var der alvorlige forbindelser mellem det, han lærte sine studerende, og det, som hans hævdede lærere underviste i. Denne spænding ville vokse inden for den hurtige ekspansion af Yogi Bhajans to første år som lærer i Vesten og ville fremme et radikalt skift i, hvordan han skildrer sig selv og hans elever forstod ham i kølvandet på en katastrofal og dynamisk tre-måneders tur Yogi Bhajan tog med sine studerende til Indien i slutningen af 1970 og begyndelsen af 1971.

Opdragelsen af Kundalini Yoga og Indien-turen fra 1970-71

Sidste i tresserne var en utrolig boomstid for østlige åndelige lærere i Vesten.

For en som Yogi Bhajan, der er karismatisk, fysisk imponerende og som tilbyder hemmelighederne i den mytiske og farlige kundalini-energi, var Los Angeles i 1969 det rigtige sted på det rigtige tidspunkt. Mens Yogi Bhajans oprindelige planer i Amerika var at sælge varer til hippier som en del af en import / eksportvirksomhed (passende til en toldmyndighed), gjorde han hurtigt yoga til sin forretning.¹⁹ Der synes ikke at være nogen grænser for hans vækst blandt hippier, med et næsten franchiselignende mønster tilbød Yogi Bhajan et lærer uddannelsesprogram, der kun bestod af et par uger, og sendte derefter hurtigt sine nye prægede lærere over hele landet for at åbne satellit 3HO ashrammer. Snart var der Kundalini Yoga-lærere i en hurtigt ekspanderende liste over universitetsbyer og større byer.

I denne atmosfære af tilsyneladende ubegrænsede muligheder for en yogalærer, begyndte Yogi Bhajans syn på sig selv og rolle som lærer hurtigt at skifte. Da året 1970 udfoldede sig, begyndte Yogi Bhajan at ændre sine tidligere påstande og distancerede sig fra Maharaj Virsa Singh på tre måder: ærbødigheden for Maharaj Virsa Singh blev fortyndet, da han blev den vigtigste lærer inden for en stadigt voksende liste over lærere Yogi Bhajan hævdede, at figuren af Guru Ram Das, den fjerde sikh-Guru, blev introduceret som Yogi Bhajans "personlige Guru", og Yogi Bhajan selv blev i stigende grad placeret i den rolle, der engang var forbeholdt Maharaj Virsa Singh, ofte på samme vilkår.

---

¹⁹ Interview med Warren Stagg, telefonisk, 8 Juni 2011

I juli af 1970 offentliggjorde Beads of Truth en artikel på én side med titlen "Hvem er Yogi Bhajan?" en biografi og et CV, med en lang liste over lærerne, som Yogi Bhajan studerede sammen med. Denne artikel, næsten halvandet år efter at Yogi Bhajan begyndte at undervise i Kundalini Yoga i USA, ser ud til at være den første omtale på tryk af figuren af Sant Hazara Singh, der i to korte linjer nævnes som læreren for "Kundalini Yoga og andre forskellige yogas." Listen fortsatte med Yogi Bhajans bedstefar Bhai Fatha Singh, Sant Ranjit Singh, der underviste i "universal spiritualitet" og komparative religioner, Swami Devmurti under hvem Yogi Bhajan opnåede "mestring af Hatha Yoga og Raja Yoga," Acharya Narinder Dev fra Yoga Smitri i New Delhi der lærte Yogi Bhajan Hatha yoga og "virkningen og balancen i nervesystemet," Sivananda Ashram i Rishikesh, hvor Yogi Bhajan "var i stand til at fylde sit sind og hjerte med Sanatana Dharma," og Swami Dharendra Brahmachari [376] der underviste i "Yoga-terapi", og på hvis ashram Yogi Bhajan hævdede at være "Senior Professor i Yoga."²⁰

Den tidlige beretning, som Yogi Bhajan tilbød at vaske badeværelserne til Maharaj Virsa Singh, blev ændret til ham, hvor han afsluttede sine opgaver på lufthavn "og tager" direkte til det berømte Gyldne tempel i Amritsar, hvor hans kone ville bringe mad og med børnene, slutte sig til ham til middag, før han begyndte sin daglige rutine med skrubning af templets gulv."(Khalsa 1970b).²¹ Mens Maharaj Virsa Singh stadig var æret som "Mester", blev han betragtet som en hovedsten til Yogi Bhajans livstid for åndelig søgning, hvilket var en underlig søgningsproces, som nu havde mestring af Kundalini Yoga som midtpunkt.

I foråret 1970 begyndte der at blive solgt fotografier af Yogi Bhajan, klædt i helt hvidt, siddende i fuld lotus med hænderne sammen ved brystet og stirrede dybt ind i katedralens (3HO 1970).²² Omtrent på samme tid opmuntrede en entusiastisk Kundalini Yoga-studerende læserne til at "meditere på dit Gurus billede, se gennem hans øjne", og en anden studerende, der underviste i Kundalini Yoga i Memphis, husker at blive fortalt at bøj dig foran billedet af Yogi Bhajan og søg vejledning fra ham, før han underviser i hver klasse

---

²⁰ Der er også bevis fra en studerende, der snakkede med Yogi Bhajan, at den meget logiske mulighed for, at Yogi Bhajans viden om yoga, meditation og beslægtede emner ikke var helt baseret på disse lærere, men også stærkt suppleret med bøger og andre mindre figurer. Se Harrysingh1 (pseud.), Kommentar "Sikh-forbindelsen", Yogi Bhajans Wacko-verden, kommentar udgivet den 8. februar 2005, <http://forums.delphiforums.com/KamallaRose/messages?msg=579.39>.

²¹ I betragtning af de 300 mil, der adskiller lufthavnen i New Delhi fra Det Gyldne Tempel i Amritsar, er muligheden for en sådan tur ekstremt usandsynlig.

²² Dette fotografi blev også solgt i en beskåret version med kun Yogi Bhajans ansigt i hvad der ser ud til at være en prototype af "Tratakam" -portrættet af ham.

(Anonym 1970a).²³ I sommeren 1970 blev Yogi Bhajan regelmæssigt flankeret på tryk af titlerne "spirituel vejledende kraft af 3HO" og "Master of Kundalini Yoga." Sandalerne fra Maharaj Virsa Singh havde ikke længere deres plads på Yogi Bhajans seng; Både i bogstavelig og symbolsk forstand var det rum nu hans.²⁴

I slutningen af 1970 tog Yogi Bhajan en gruppe på cirka firs studerende til en tre-måneders spirituel pilgrimsrejse til Indien. Yogi Bhajan fortalte en journalist kort før turen, at gruppen var på en undersøgelses mission i Indien for at undersøge, hvordan man bedst kunne få Amerikas ungdom til at blive fri for narkotika via yoga (Claiborne 1970). For dem indenfor 3HO var formålet med turen at besøge og bo på Gobind Sadan, "hjemsted for Yogi Bhajans elskede mester, Maharaj Virsa Singh Ji" (Khalsa 1970c, 11). Yogi Bhajan bad Jim Baker, en af hans seniorstuderende i Los Angeles, om at komme på turen med det formål at få velsignelsen fra sin lærer (Aquarian 2007, 46).

Turen endte radikalt med at skifte fokus og på gruppens tilbagevenden tre måneder senere ville Maharaj Virsa Singh være persona non grata, figurerne fra Sant Hazara Singh og Guru Ram Das ville blive centrale, og Yogi Bhajan ville på auditivt hævde titler af Sikh administrativ myndighed over halvdelen af kloden og tantrisk mesterskab. I lyset af hans voksende følgere og skiftende syn på hans rolle som leder, selvom Yogi Bhajan faktisk forlod Indien i efteråret 1968 som en hengiven studerende af Maharaj Virsa Singh, så er det tvivlsomt, at han vendte tilbage til Indien to år senere som en i betragtning af skiftet i skildringen af sig selv og Maharaj Virsa Singh.²⁵ Det er også tvivlsomt, at han ikke ville have forudset en konflikt med de store forskelle på hvad han underviste sine studerende, og hvad Maharaj Virsa Singh underviste på Gobind Sadan. Hvis Yogi Bhajan ikke med vilje var på udkig efter en pause fra sin mester, så var det en udvikling, han ville have hilst velkommen.

---

²³ Interview med Jim Migdoll, telefonisk, 7 September 2011. Migdoll var involveret i 3HO fra begyndelsen til slutningen af 1970 og blev sendt til Memphis, Tennessee i løbet af denne tid for at undervise flagskibet Kundalini Yoga-klasser der.

²⁴ En beretning om Yogi Bhajans sovevaner blev givet af de tidlige studerende af ham i Florida i deres beretning om et tidligt besøg i 1970. Se "Tidlig historie om 3HO-fonden ifølge Hari Singh og Hari Kaur Bird Khalsa," sidst ændret July 19, 2012, <http://www.harisingh.com/3HOHistory.htm>.

²⁵ I bogen *The Man Called The Siri Singh Sahib*, beskriver journalisten Punjabi født og boende i London - Gurucharan Singh Khalsa, beskrev møde med Yogi Bhajan på Swami Dharendra Brahmachari's Vishwayatan Ashram i begyndelsen af 1968, godt inden han angiveligt skulle have fortalt at rejse til Vesten af Maharaj Virsa Singh, hvor han hørte fra ham, der var inspireret af "et mystisk opkald indenfor" han "planlagde at forlade sit job og rejse til udlandet som yogalærer."

Næsten umiddelbart ved ankomsten blev den jetlaggede gruppe hilst velkommen af Indira Gandhi i haverne i premierministerens palads, hvor en af Yogi Bhajans studerende, Andrew Ungerleider, demonstrerede hatha-yogastillinger for hende og Swami Dharendra Brahmachari. Indira Gandhi, var betaget af interessen fra de unge amerikanere havde i Indien, talte med gruppen, og så holdt de alle hænderne og chantede "Om" sammen.²⁶²⁷ Gruppen gik derefter uden for byen til Gobind Sadan, men der brød Yogi Bhajan dramatisk fra Maharaj Virsa Singh, og gruppen forlod hurtigt Gobind Sadan og flyttede til en mango-gård. En amerikansk studerende husker, at gruppen pludselig fik at vide, at Virsa Singh ikke var Yogi Bhajans lærer, og at afgangen var politisk, hvor Maharaj Virsa Singh ville have, at Yogi Bhajan skulle støtte nogen politisk, selvom det er svært at forestille sig Yogi Bhajan, en told på mellemniveau officer over to år fjernet fra Indien med en hvilken som helst politisk indflydelse værd at kæmpe for ved valget, der fandt sted på det tidspunkt.²⁸

Yogi Bhajan ville senere hævde, at han forlod, fordi Maharaj Virsa Singh ville blive anerkendt som Yogi Bhajan's lærer, hvilket synes underligt, da Yogi Bhajan hævdede lige så meget gang på gang. Yogi Bhajan insisterede på senere genfortællinger om, at den fjerde sikh-Guru, Guru Ram Das, var hans ægte lærer. Ifølge Yogi Bhajan spurgte Maharaj Virsa Singh, om i overensstemmelse med at have en guru, om Guru Ram Das gav Yogi Bhajan et mantra, og næste morgen under hans personlige meditation, dukkede Guru Ram Das konkret foran Yogi Bhajan og gav ham mantra "Guru Guru Wahe Guru Guru Ram Das Guru."²⁹ Historien blev ofte gentaget af Yogi Bhajan i årenes løb og syntes at tjene flere igangværende formål samtidig: se på påstanden om Guru Ram Das som Yogi Bhajans personlige Guru, placer Guru Ram Das som skytshelgen for 3HO, link Yogi Bhajan og Kundalini yderligere Yoga til Sikh-traditionen, og læg afstand mellem Yogi Bhajan og hans tidligere hævdede hengivenhed til Maharaj Virsa Singh (Yogi Bhajan 1987, 1990b, 1995).

De, der var tættest på Yogi Bhajan og Maharaj Virsa Singh, fortæller meget mere materielle og direkte pinlige grunde til, at førstnævnte bryder fra sidstnævnte. Tidlige

---

²⁶ Interview med Andrew Ungerleider, telefon, 23 Juni 2011.

²⁷ Et billede af Yogi Bhajan, Indira Gandhi og Swami Dharendra Brahmachari var gentrykt i December 1972 i *Beads Of Truth*, side 28.

²⁸ Interview med Rahmaneh Meyers, telefonisk, 18 August 2011. Meyers var involveret i 3HO i de tidligste år og var med på rejsen til Indien i 1970-71.

²⁹ Det mest slående element i Yogi Bhajans hævdede møde med Guru Ram Das er, hvor tæt det parallelle historien, som Maharaj Virsa Singh fortalte om at modtage Naam fra Baba Sri Chand og Guru Nanak, en historie, som Yogi Bhajan uden tvivl var klar over og hans studerende næsten helt sikkert var ikke

hengivne til Maharaj Virsa Singh huskede ham, der fortalte gruppen af studerende foran Yogi Bhajan, at han aldrig lærte nogen yoga, og at yoga ikke havde noget at gøre med sikhisme. Tværtimod for Maharaj Virsa Singh var Gobind Sadan og dens inspiration fra Guru Nanak og Guru Gobind Singh modellen for den åndelige vej: hårdt arbejde, huske Gud, ikke at tage at tage penge fra nogen og dele med andre i nød. Yogi Bhajans sekretær under turen, Premka Kaur, sagde "han måtte være i en afstamning ... han kunne ikke lade nogen anden have det alligevel, fordi han ville miste kontrollen."³⁰ En anden person husker, at Yogi Bhajan ville lave en type territorial aftale, hvor Yogi Bhajan ville "beholde" sine studerende og Gobind Sadan ville blive en type "3HO øst."³¹ Yogi Bhajans forslag blev til grin af Maharaj Virsa Singh og med selvinduceret pres, forlod Yogi Bhajan kort efter i en fart.³²

Da de beholder mango-gården som base, skifter turen dramatisk, og trods ingen tidligere nævnte intention om, at sikhismen skulle være et fokus på turen, gik gruppen dag efter dag til den ene Gudwara efter den anden. Studerende var klædt i hvidt Punjabi-tøj, sang kirtan og fik at vide at de ikke måtte nævne yoga. Én deltager husker at have fået at vide, "Hvis indiske sikher spørger dig noget om, hvad du laver, skal du bare sige 'Naam Japo.'"³³ Idéen om amerikanske "Gora Sikhs" var ufattelig i Punjab, og Yogi Bhajans studerende trak store skarer, hvor de gik. Båndet omkring gruppen voksede, og i begyndelsen af marts boede de i Det Gyldne Tempel i Amritsar, hvor Yogi Bhajan præsenterede sig som en sikh-missionær og blev feteret. Nogle medlemmer af gruppen blev gift, og andre tog Amrit, selvom det er tvivlsomt, at de vidste detaljerne eller større implikationer af, hvad de gjorde. Man minder om, at de fik at vide, hvad de skulle gøre, og hvordan de skulle gøre. "Grundlæggende vidste ingen af os, hvad vi endda gjorde... vi var bare tavse bonde, men vi ønskede at blive portrætteret ... bare efter instruktionerne fra (Yogi Bhajan)."³⁴ Indien rejsen endte i en bizar sag med, at Yogi Bhajan blev arresteret for at bedrage en mand ved navn

---

³⁰ Interview med Pamela Dyson, telephone, 23 September 2011. Og så kendt som Premka Kaur Khalsa, Dyson var med i 3HO fra 1969 til 1985 og var sekretær på turen til Indien i 1970-71. Dyson, der var meget vigtig del i væksten og historien af 3HO, lavede engelske oversættelser af Sikh-hellige skrifter, skrev adskillige artikler både for og på vegne af 3HO og var redaktør af Beads of Truth i et dusin år, generalsekretær for Sikh Dharma Brotherhood, Næstformand og direktør for 3HO Foundation og en højtstående minister med titlen Mukhia Sardarni Sahib.

³¹ Spændende gentages denne idé i januar 1970-udgaven af Pearls of truth, hvor Shakti Parwha Kaur offentliggøre en beretning om turen i det næste nummer og henviser til Gobind Sadan som "3HO Indien."

³² Interview med Ron Brent, telefonisk, 6 January 2011.

³³ Interview med Rahmaneh Meyers, telefonisk, 18 August 2011.

³⁴ Interview med Pamela Dyson, telefonisk, 23 September 2011.

Amarjit Singh for 10.000 rupier, han blev dog hurtigt reddet og derefter flygter han fra landet med sine studerende (Sharma 1971; Anonym 1971).³⁵³⁶³⁷

Sant Hazara Singh og titlen på Mahan Tantric

I foråret 1971, kort efter at han vendte tilbage fra Indien-rejsen, meddelte Yogi Bhajan til sine studerende efter sin morgenmeditation, at han var "Mahan Tantric." Ifølge Yogi Bhajan var der kun en enkelt Mahan Tantric på jorden til enhver tid, og hans tidligere stolthed betød, at titlen tidligere blev overgivet til en anden studerende af Sant Hazara Singh, den tibetanske Lama Lilan Po, før han kom til ham (Gurutej S. Khalsa 1995, 15). Som det forstås i 3HO, er det kun under overvågningen af Mahan Tantric, at White Tantric Yoga kan udføres, en ikke-seksuel form for yoga, hvor hans studerende sidder i rækker mod hinanden i mandlige / kvindelige par og stirrer ind i hinandens øjne, og under opsyn af Mahan Tantric, udføre øvelser, der varer op til en time eller mere.³⁸ Både timingen og titlen var spændende, da der blev uddelt tantriske kurser i både Los Angeles og Arizona i efteråret 1970, længe før titlen Mahan Tantric blev tildelt, og de tidlige lærere i Kundalini Yoga underviste også klasser af den samme type yoga, før de fik at vide, at det "tog for meget energi ud af Yogi Bhajan" (Schneider 2003 71).³⁹

Uoverensstemmelserne giver mening i lyset af den historiske ændring, der hurtigt blev lavet i begyndelsen af 1971 i kølvandet på Yogi Bhajans pause fra Virsa Singh. Maharaj Virsa Singh slog rekorden inden for 3HO, ligesom de lærere der blev fremført i juli 1970 "Hvem er Yogi Bhajan?" artikel i Pearls of truth, ikke levede mere. Hvis der blev henvist til Maharaj Virsa Singh, var det aldrig ved navn og altid som en slags bøh -mand, der i adskillige beretninger udfordrede Yogi Bhajan, forsøgte at forhindre Yogi Bhajans

---

³⁵ Interview med Antion Vic Briggs, telefonisk, 5 July 2011.

³⁶ Senere blev skylden for arrestationen implicit lagt for fødderne af Maharaj Virsa Singh, og blev kastet som det negative værk af "de jaloux egoer fra såkaldte" hellige "mænd i Indien (som) skabte næsten uovervindelige barrierer for Yogi Bhajans sikre tilbagevenden til Amerika." Se Shakti Parwha Kaur, "Guru Ram Das Jis fødselsdagsfeiring", brev af 23. september 1971, trykt på side 48 i efteråret 1971-udgaven af Pearls of truth.

³⁷ En spændende mulig forbindelse til denne begivenhed, eller måske Yogi Bhajans første rejse vest, kan findes i Khushwant Singhs 2005-samling af nekrologer med titlen Death at My Doorstep, hvor han beskrev at Yogi Bhajan blev konfronteret af en samling af datteren til en mand, der tyve år tidligere lånte Yogi Bhajan Rs. 10.000 "til at betale for sin flybillet til Canada ... når han flygtede fra Indien" (114).

³⁸ Yogi Bhajan underviste oprindeligt White Tantric Yoga-klasser personligt, og senere med faldende helbred blev kurserne foretaget gennem videobånd og personlig repræsentant "Tantric Facilitators", et format, der fortsætter i dag, år efter Yogi Bhajans død.

³⁹ Interview med Antion Vic Briggs, telefonisk, 5 July 2011. Interview med Jack Sokol, telefonisk, 7 September 2011. Sokol var en tidligere Kundalini Yoga studerende under "Baba" Don Conreaux på Arizona State University tidligt i 1970 før han var igennem en 10 dages instruktøruddannelse sommeren 1971 i Los Angeles.

studerende i at blive sikh og var skjult ansvarlig for enhver dissonans mellem vestlige og Punjabi Sikhs (SK Khalsa 2010). Fra den første Indien-tur og fremover blev alt det, som Yogi Bhajan hævdede om Kundalini og White Tantric Yoga, blev utilgængelige: fra Sant Hazara Singh til den tibetanske Lama Lilan Po til sigik-guruerne selv. Som den tidligere eksekutiv sekretær for 3HO har beskrevet det, "Alle Yogi Bhajans påstande om afstamning eller lærere var ikke i stand til at blive underbygget, da alle lærere, som han refererede til, var (bekvem) døde"⁴⁰

Guru Ram Das og figuren af Sant Hazara Singh kom i centrum, og enhver dyd eller mytologisering, der blev givet til Maharaj Virsa Singh, blev nu kastet på dem eller til Yogi Bhajan selv.

Den originale historie om Yogi Bhajan der gjorde toiletter rene hos Maharaj Virsa Singh, som blev forvandlet til at vaske gulvet på Det gyldne tempel efter arbejde, blev igen omarbejdet til en del af Yogi Bhajans hævdede fortælling om at studere under Sant Hazara Singh (Yogi Bhajan 1996a, 1999). Beskrivelsen af Mahan Tantric, en unik titel som kun én person på jorden kunne få, gentog Yogi Bhajans forrige beskrivelse af Maharaj Virsa Singh som "datidens herre." Yogi Bhajans med helt hvidt tøj på og den jævne måde, han sad på, bar en slående lighed med, hvordan Maharaj Virsa Singh [379] så ud.⁴¹ Den Naam, som Yogi Bhajan sagde, at han modtog fra sin tidligere mester, blev nu omtalt i 3HO-publikationer som "vores Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wahe Guru" (Khalsa 1971a). I oktober 1971 begyndte 3HO at fejre fødselsdagen for Guru Ram Das, og snart ville den årlige fejring dreje sig om at chante shabad Dhan Dhan Ram Das Guru i to og en halv time, ligesom Ek Ong Kar Sat Nam Siri Wahe Guru var en sang til ære for Maharaj Virsa Singh på hans fødselsdag (Khalsa 1971b).

Mens figuren af Sant Hazara Singh blev central i Yogi Bhajans påstande, forekommer det meget usandsynligt, at hvis en sådan figur eksisterede, at han ikke ville være blevet dokumenteret andetsteds.⁴² Ud over at være en Sikh kampsport mester, og Kundalini Yoga,

---

⁴⁰ Interview med Pamela Dyson, telefonisk, 23 September 2011.

⁴¹ Interview med Antion Vic Briggs, telefonisk, 5 July 2011.

⁴² Det er bemærkelsesværdige er at Hazara Singhs, der var uden for tidslinjen som Yogi Bhajan hævdede som lærer: en Bhai Hazara Singh, der blev dræbt i 1921 og var en af de første to martyrer fra Gudwara Reform Movement, og en Baba Hazara Singh Sevawale, der overvågede bygningen af Gudwara i Taraori nord for Karnal i 1970. Hvis det faktisk var en virkelighedsbaseret kilde for Yogi Bhajans tidlige lærer, var den mest sandsynlige mistænkte, der kommer fjernt tæt på den tidslinje, som Yogi Bhajan etablerede for ham, en Sant

White Tantric Yoga mester og en der kunne huske hele Siri Guru Granth Sahib, hævdede Yogi Bhajan, at hans Sant Hazara Singh organiserede et væbnet forsvar af byen Anandpur under partitionen, forblev alders løs og havde over 250 studerende inklusive den tibetanske Lama Lilan Po, der bemærkelsesværdigt havde studeret under en sikh-lærer i Punjab på et tidspunkt, hvor Tibet blev lukket (Khalsa 1979, 29; Yogi Bhajan 1983, 1996b). Manden Yogi Bhajan udnævnt til at være ham der skrev han biograf, Guru Fatha Singh Khalsa, har man aldrig fundet oplysninger udefra om figuren af Sant Hazara Singh.⁴³

Ud over den sene introduktion af Sant Hazara Singh og den bekvemme timing af hans forhøjede betydning kommer måske det stærkeste bevis mod hans eksistens fra Yogi Bhajan selv. Den accepterede fortælling inden for 3HO, hentet direkte fra Yogi Bhajan, er, at han træner under Sant Hazara Singh fra syv-årsalderen indtil seksten og en halv, da han blev erklæret en mester af sin lærer (Yogi Bhajan 1990a).⁴⁴ Ved adskillige lejligheder i sine første år i Vesten, daterede Yogi Bhajan selv begyndelsen på hans yogastudie til et stykke tid, efter at han senere ville hævde at have afsluttet sine studier under Sant Hazara Singh. Yogi Bhajan fortalte oprindeligt journalister, at han havde studeret yoga "siden han var atten" og i interviews i både 1968 og 1969 hævdede han at have studeret i 24 år, og i 1970 blev dette nummer justeret til 23 år, hvilket i 1946 og 1947 hvor man så ville være sytten eller atten år gammel, da han begyndte at studere yoga (Hampton 1968; Altschul 1969; Anonym 1970b; Gray 1970). I en tidlig artikel af "mor til 3HO" Shakti Parwha Kaur, beskriver Yogi Bhajans møde med Virsa Singh som toppen af den førstnævnte "22 års søgning efter sandhed", der igen sætter begyndelsen på Yogi Bhajans åndelige søgen på en tid efter hans hævdede at have gennemført studier under Sant Hazara Singh (SPK Khalsa 1970b, 2).

Med flere årtier efter, er dette skift blevet den accepterede standard inden for 3HO i dag, hvor næsten alle udøvere kender de hævdede forbindelser, som praksis har med Sant Hazara Singh og Guru Ram Das, men næppe nogen er opmærksomme på Maharaj Virsa Singh eller Swami Dhirendra Brahmachari.

Hazara Singh fra landsbyen Chhote Ghuman. Ifølge forfatteren Dr. Kulwant Singh Khokhar, der ofte mødtes med ham og nævnte ham i anerkendelsesafsnittet i sin bog fra 1999 *Way of the Saffron Cloud*, var denne Sant Hazara Singh en uuddannet, pensioneret landmand, der levede meget beskedent og næppe talte, en skarp kontrast til historierne, som Yogi Bhajan fortalte om sin Sant Hazara Singh.

⁴³ Svare til Guru Fatha Singh Khalsa, email, 15 June 15, 2011.

⁴⁴ Dette står i kontrast til den tidligere påstand i juli 1970-udgaven af *Perler af sandhed* om, at denne mestring blev opnået af Yogi Bhajan i en alder af atten.

Konklusion:

Det ses at den tidlige historie af 3HO, er blevet grundigt revideret og ændret, da organisationen blev ældre, med en figur, der oprindeligt var ærbødig, da Maharaj Virsa Singh blev elimineret og en teoretisk vigtig figur, som Sant Hazara Singh kun blev introduceret efter halvandet år og dette gik upåagtet hen. En forklaring [381] på den vellykkede revision af Kundalini Yogas historie er simpelthen timing. Da disse ændringer skete i de første to år, var der mindre fortid at revidere, og tiden, der gik, hjalp med til at styrke den nye fortælling yderligere, da mange af de tidligste mennesker i 3HO gik ud af gruppen. I de senere år blev mange studerende, der kom til efter de første to år, anerkendt som ”gamle medlemmer” med årtiers erfaring, og for-forståelsen fik fortjeneste, selvom de var uvidende om 3HOs tidligste og mest formative år, som ofte modsatte sig dens senere forståelse af sig selv.

Det vigtigste aspekt af den skjulte historie om Yogi Bhajans Kundalini Yoga er, det centrale epistemologiske problem, der ligger til grund for 3HOs forståelse af Kundalini Yoga og dens egen afstamning. Som en lille restaurant, der placerer spejle på modstående vægge for at skabe dybde i dens udseende, er det fra den enestående person, Yogi Bhajan, at al information om afstamning og praksis for hans Kundalini Yoga stammer fra. Ud fra forelæsningsnoterne af Yogi Bhajan og noter fra hans klasser udkom som instruktionsbøger, bøger og 3HO-tidsskrifter såsom *Beads of Truth*, den senere *Aquarian Times*, der belyste udøvelsen af Kundalini Yoga. Til trods for modsigelser inden for Yogi Bhajans udsagn og mangel på underbyggende beviser fra sekundære kilder, stolede forfattere og lærere på 3HOs egne materialer for at beskrive sammensætningen og afstamningen af Kundalini Yoga til et bredere publikum, hvilket skabte en lang og citerende bibliografi, der synes at verificere påstandene om praksissen.

Yogi Bhajan kunne frit revidere den forståelse, som hans studerende fik om Kundalini Yoga, dets oprindelse og hans egen personlige afstamning, da hans ord blev accepteret ukritisk af sine tilhængere, som mange andre karismatiske ledere inden for nye religiøse bevægelser uden noget behov for bekræftelse udefra. Mens Yogi Bhajan selv kan ses som den primære redaktør for forståelsen af Kundalini Yoga og dens hævdede afstamning, blev denne filtrering forstærket af figurer tæt på ham, som skrev og redigerede 3HOs tidsskrifter og litteratur. Ved at fjerne visse begivenheder og citater og fremhæve andre, reviderede de ofte historien og gav en mere konsekvent form til fortællingerne inden for 3HO. Shakti

Parwha Kaur sagde i slutningen af 1972, på trods af alt, hvad hun skrev i Pearls of Truth om Maharaj Virsa Singh i 1970, at da hun mødte Yogi Bhajan at han "havde lagt sin fulde tro og hans samlede afhængighed" til Guru Ram Das (Khalsa 1972). Med flere nye medlemmer kunne denne proces til løsning af modstridende og uensartede oplysninger være mere subtil, selv til at være ubevidst. En uvidende beskrivelse af denne tilgang kan ses i Ravi Har Singh, der ved at beskrive processen med at skrive en bog baseret på Yogi Bhajans "ikke-lineære og multidimensionelle" forelæsninger for nylig indrømmede,

"Jeg fandt, at han (Yogi Bhajan) sjældent udvikler en koncept helt på ét sted, på et møde. I stedet leverer han ofte fragmenter af koncepter på tværs af et bredt antal forelæsninger. Det er op til forskeren at anvende en god dosis intuition for at bringe disse fragmenter sammen til en sammenhængende helhed "(Khalsa 2011).

At tilføje en anden dimension til Yogi Bhajans rolle som filter for viden i de tidligste år af 3HO, var hindringerne i sprog, kultur og personlig oplevelse. På den første rejse til Indien talte ingen af Yogi Bhajans studerende Punjabi eller var fortrolige med Sikh-skikke, mindre den indiske kultur som helhed. Mens nogle af Yogi Bhajans studerende beskrev hans gennembrud, Maharaj Virsa Singh eller begivenhederne ved Det Gyldne Tempel [382] i 1971, er det tvivlsomt, at de selv forstod, hvad der skete på det tidspunkt, uafhængigt af, hvad de fik at vide via Yogi Bhajan. Selv en studerende, der var i nærheden, da Guru Ram Das angiveligt dukkede op for Yogi Bhajan på turen 1970-71 og ærbødigt verificerede sin historie, så ikke den fjerde Sikh Guru med sine egne øjne og kunne kun finde bevis gennem hendes egen fortolkning af hvad hun så i Yogi Bhajan og hvad han fortalte (Khalsa 1978).

En nøje gennemgang af begivenhederne mellem 1968 og 1971 antyder, at Yogi Bhajan var meget opmærksom på måderne, han præsenterede sin yoga på, og ofte gentænkte den til at passe til hans publikum: til tider til langsigtede mål og på andre tidspunkter til at imødekomme øjeblikkelige behov. Figurerne fra Sant Hazara Singh og i mindre grad Lama Lilan Po blev brugt til at dække de faktiske personligheder og indflydelser fra Maharaj Virsa Singh og Swami Dharendra Brahmachari, hvilket gav en validering til Kundalini Yoga, der også sikrede Yogi Bhajans besiddelse af det . Uden den afstamning, som han hævdede og uden at skabe Kundalini Yoga ud af hel klud, er det bedste at tænke på Yogi Bhajan hverken en afstammings indehaver eller opfinder, men en bricoleur, der samlede elementer af forskellige praksis og præsenterede dem for sine studerende som en tydelig

enhed med en romantisk mytologi omkring den. Måske siger dette lige så meget om Yogi Bhajan, som det gør om forventningerne og håbet fra dem, der troede på ham.

Mens denne artikel antyder et radikalt skift i den accepterede forståelse af, hvad Kundalini Yoga er, og hvem Yogi Bhajan var, så antydes der også en sideforskydning. Når den populære mytologi om Kundalini Yoga inspiceres og demonteres, er en gammel afstamning af Kundalini Yoga og Sant Hazara Singhs figur gået tabt, men vi står stadig tilbage med en esoterisk yogapraksis og en magtfuld lærer i Sūkṣma Vyāyāma fra Swami Dharendra Brahmachari og figuren af Maharaj Virsa Singh. Dette giver både en sandere fornemmelse af Kundalini Yoga og en mere realistisk forklaring på, hvorfor det fungerer, som dem der praktikere.

Nogle kritikere og eks-medlemmer af 3HO forsøger at afvise udøvelsen af Kundalini Yoga helt, og baserer ofte deres syn på modstridende beviser inden for Yogi Bhajans påstande eller ved at modsætte praksis med accepteret sikh orthopraxy. Men med et stort antal lærere og studerende ved Kundalini Yoga gennem årtier, er det urealistisk at tro, at alle af dem blev vildledt, at de ikke var nogle der har fundet nogle fordele gennem dens praksis eller ikke havde dybe erfaringer gennem det. Kundalini Yoga blev ofte beskrevet af Yogi Bhajan og 3HO som "The Yoga of Experience." Når man betragter det kritisk og historisk, er måske den individuelle oplevelse fra dens udøvere og ikke figuren Yogi Bhajan eller mytologien om den gyldne kæde der er den mest ærlige og frugtbare.

Referencer:

- 3HO (Healthy, Happy, Holy Organization) 1970. Display ad. Beads of Truth, March, vol. 1 no. 3.
- Altschul, Marty. 1969. Tense housewives, businessmen try relaxing Hindu way. Los Angeles Times, June 22.
- Anonymous. 1970. Guru & mantra yoga. Beads of Truth, March vol. 1 no. 2, 1.
- Anonymous. 1970. Yogi on yoga. Santa Fe New Mexican, March 20.
- Anonymous. 1970. Television notice. Arizona Republic, November 28.
- Anonymous. 1971. Yogi bailed out, flies back to US. Hindustan Times, March 20.
- Aquarian, Isis [pseud.], ed. 2007. The Source: The untold story of Father Yod, YaHoWa13 and the Source Family. Los Angeles: Process Media.
- Brahmachari, Swami Dharendra. 1970. Yogāsana Vijñāna: The science of yoga. New Delhi: Asia Publishing House.
- Brahmachari, Swami Dharendra. 1973 [First English edition published 1965]. Yoga: YogicSūk śma Vyāyāma. New Delhi: Indian Book Company.
- Claiborne, William L. 1970. Yoga students set India trip for drug study. The Washington Post, December 23, B2.
- Fisher, Mary Pat. 1992. Everyday miracles in the House of God: Stories from Gobind Sadan, India. New Delhi: Gobind Sadan.
- Gray, Brett. 1970. World must purify self soon, yoga warns. Orlando Sentinel, May 31.
- Hampton, Edna. 1968. Yoga's challenges and promises. The Globe and Mail, November 28.
- Khalsa, Gurucharan Singh, ed. 1975. Kundalini meditation manual for intermediate students. Pomona, California: Kundalini Research Institute Publications.
- Khalsa, Gurucharan Singh, and Rama Kirn Singh. 1976. Yoga: The origins and development of yoga and the science of Kundalini Yoga as taught by Yogi Bhajan. Kundalini Quarterly, Summer, 2-8.
- Khlasa, Gurutej Singh. 1995. Khalsa is born in the west. In The history of Sikh Dharma of the Western Hemisphere. Edited by Shanti Kaur Khalsa, 1-25. Espanola, New Mexico: Sikh Dharma International.
- Khalsa, Krishna Kaur. 1978. Guru Guru Wahe Guru Guru Ram Das Guru. Sikh Dharma Brotherhood, Winter, 8-9.

- Khalsa, Premka Kaur [Pamela Dyson]. 1979. Early history. In *The man called the Siri Singh Sahib*, edited by Premka Kaur Khalsa et al. Los Angeles: Sikh Dharma.
- Khalsa, Ravi Har Singh. 2011. *Becoming Aquarian: How a book deal changed my sadhana and me*. 3HO Foundation Kundalini Yoga News. Posted July 21.
<http://www.3ho.org/ecomunity/2011/07/becoming-aquarian-how-a-book-deal-changed-my-sadhana-and-me-2/>
- Khalsa, Shakti Parwaha Kaur. 1970. High times. *Beads of Truth*, March, vol. 1 no. 2.
- Khalsa, Shakti Parwaha Kaur. 1970. Who is Yogi Bhajan? *Beads of Truth*, July, 2.
- Khalsa, Shakti Parwaha Kaur. 1970. High times. *Beads of Truth*, September.
- Khalsa, Shakti Parwaha Kaur. 1971. High times. *Beads of Truth*, Autumn.
- Khalsa, Shakti Parwaha Kaur. 1971. Guru Ram Das Ji's birthday celebration. *Beads of Truth*, Autumn, 48.
- Khalsa, Shakti Parwaha Kaur. 1972. Lecture at Grace of God Course in Tucson, Arizona, November 10.
- Khalsa, Shakti Parwaha Kaur. 1996. *Kundalini yoga: The flow of eternal power*. New York: Perigee.
- Khalsa, Shakti Parwaha Kaur. 2003. *Kundalini postures and poetry*. New York: Perigee.
- Khalsa, Shanti Kaur. 2005. My teacher's teacher. *Aquarian Times*, Winter, 38-41.
- Khalsa, Shanti Kaur. 2010. Lecture at Gudwara in Espanola, New Mexico, August 7.
- Schneider, Carrie. 2003. Krishna Kaur. In *American yoga: The paths and practices of America's greatest yoga masters*. Edited by Carrie Schneider, 68-75. New York: Sterling.
- Sharma, Suresh. 1971. Warrant issued against Yogi. *Hindustan Times*, March 19.
- Singh, Bhai Himat. 2009. A brief biography of Bhai Himat. Posted December 10.
<http://www.bhaihimat.com/bio1.htm>
- Singh, Bhai Kirpal [AKA Major Sahib]. 2010. Major Sahib's own story. Gobind Sadan USA. Accessed December 11. <http://www.gobindsadan.org/usa-website/41-gobind-sadan-institute/scholars/131-bhai-kirpal-singh.html>
- Singh, Ralph. 2008. *A path to follow: Reflections of a student at Gobind Sadan*. New Delhi: Sterling Publishers.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1969. Class lecture in Los Angeles, February 8. [Reprinted in *Beads of Truth* vol.1 no. 7]

- Yogi Bhajan [pseud.]. 1972. Mantra: From lectures by Yogi Bhajan. Beads of Truth, Summer, 7.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1983. Ishnaan, The science of hydrotherapy. Class lecture at unknown location.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1987. Class lecture at Ladies' Camp in Espanola, New Mexico, July 31.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1990. What it means to be a teacher. Class lecture in Los Angeles, March 23.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1990. The meaning of dharma. Class lecture in Los Angeles, April 8.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1995. Addresses the healers. Lecture to Khalsa Chiropractic Association, August 2.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1996. What is happiness? Class lecture at Master's Touch course in Espanola, New Mexico, July 20.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1996. The golden rules of a teacher. Class lecture at Master's Touch course in Espanola, New Mexico. July 22.
- Yogi Bhajan [pseud.]. 1999. The experience of yourself. Class lecture in Johannesburg, South Africa, December 12